

snæversynet som han selv. Det var Grundlovens Opfattelse, at alle forskellige Anskuelse om, hvad der tjener til det hele Lands Vel, skulde kunne blive repræsenteret, men de, som kun havde Særinteresser at lade repræsentere, skulde ingen Repræsentation have. Jeg vil her nævne, hvad en fransk Politiker, som jeg ved, at der indenfor den nuværende Regering er stor Veneration for, Léon Bourgeois, siger. Han siger, at Forholdstalsvalg er et farligt Redskab til at fremkalde Strid og et ganske ubesindigt Forsøg paa at værne sig mod Flertalstyranni ved at søge Tilflugt i Mindretalsanarki.

Det er i den senere Tid gjort gældende, at den Betragtning, som Grundloven havde, ikke passede mere paa vore Forhold, thi det nuværende Samfund er i den Grad klassesdelt og delt efter Erhvervsgrupper, at det er naturligt, at det er dem, der bliver repræsenteret her paa Ting. Men det er ikke rigtigt; vi er ikke i vort Samfund stærkere klassesdelt, mere delte efter Erhvervsinteresser, end man var den Gang. Der er ingen Linie i Grundlovsforhandlingerne, som ikke vidner om, at det, man vilde til Livs, var Klasseinteresserne, Særinteresserne. Man vilde have Almenfølelsen frem. Den er maaske noget ringere i vore Dage, derfor gør de andre Interesser sig stærkere gældende, men der var den Gang Klasser og Stænder som nu. Hvis imidlertid Almenfølelsen i vore Dage er for svag, skal vi ikke berøve den den Livskilde, som den har deri, at Interesserne for at faa Repræsentation paa Rigsdagen skal gaa den omtalte Skærsild igennem, saa er der ingen Mening i netop at svække det, som var en Støtte for Almensansen, og give Særinteresserne mere ubestridt Raaderum. Nej, vort Samfund er klassesdelt og vil vedblive at være det, og det er ikke Opgaven at uddykke Klassesdelingen, det var ikke Grundlovens Mening at røre os alle i een Gryde, men Grundloven opfattede ikke den Omstændighed, at Samfundet er klassesdelt, som ensbetydende med, at ogsaa Staten skal være det. Staten er Almeninteressernes Redskab, Organet for det hele. Ude i Samfundet rører sig Specialinteresserne, men man kalder i det politiske Liv paa den Følelse hos enhver Borger, som

siger, at hvor stærkt optaget af sine Særinteresser han end er, skal han indordne dem under Hensynet til Almenvellet.

Det er kun, hvor denne Sans for Almenvellet svinder, at Forholdstalsvalgmaaden synes at være retfærdig. Der, hvor man giver Særinteresserne hele Livets Ret, der kan man tro, at man kan ordne Sammenspillet mellem dem, stemme dem sammen til et Hele ved en simpel Mekanik, men selve denne Sammenstemmen er ogsaa et Udtryk for en Livskraft, maaske den største af alle, den lader sig ikke frembringe ved en Mekanik. Jeg forstaar godt, at Forholdstalsvalgmaaden kan tiltale en noget vag og ubestemt Retfærdighedsfølelse, og jeg tvivler ikke om, at det er en meget levende Retfærdighedssans hos det nuværende Regeringsparti, der har gjort, at det saa varmt har sluttet sig til Tanken om Forholdstalsvalg, men jeg forstaar ganske vist ikke, at man paa een Gang kan hævde, at Forholdstalsvalg er det retfærdige, som man skal ønske at faa gennemført, og gøre dets Gennemførelse afhængig af en Forhandling, en Indrømmelse paa andre Punkter. Er det ret og retfærdigt i virkelig Forstand, saa er, synes mig, Stillingen dermed paa Forhaand givet. Men med denne Retfærdighed mener jeg, det ikke forholder sig rigtigt, thi det, Forholdstalsvalgmaaden vil give Befolkningen, er netop det, som Grundloven hævder ikke skulde have nogen Ret. Forholdstalsvalg er ikke en Retfærdighed, men en Assurance. Jeg kan maaske udtrykke det saaledes, at Grundloven siger: Gaa ud med dine Meninger i de forskellige Kredse til Folk af andre Erhverv og andre Særinteresser og se at blive enig med dem om, hvad der tjener til det heles Vel! Men Forholdstalsvalgmaaden siger: Gaa ud til dine Erhvervsfæller og rot jer sammen, hvor I bor, fra Skagen til Gedser, og se, hvormange I kan blive! Det er Forskellen. Gennem Forholdstalsvalgmaaden ophæver man den Skærsild, som Særinteresserne skal gaa igennem for at faa Ret til at faa politisk Repræsentation. Det er de forskellige Opfattelser af Samfundets Vel, som skal repræsenteres politisk.

Den drastiske Illustration, vi fik til Forholdstalsvalgmaaden den 20. Maj, hænger delvis sammen med, at det nuværende